

SMJERNICE ZA MEDIJSKE OBJEKTE NA STADIONIMA - IZDANJE 2011.

Izgradnja, modernizacija ili renovacija stadiona nude neprocjenjivu priliku za uređenje medijskih objekata vrhunske kvalitete. U prošlosti je važnost ovog aspekta često bila podcijenjena.

Kako bi do završetka izgradnje objekti još uvijek udovoljavali pravilnicima i bili u skladu s novim tehnološkim razvojem medija i radnom praksom, neophodno je unaprijed planirati i obaviti potrebne konzultacije.

Prema tome, uputno je prigodom gradnje imati u vidu budućnost, ne samo kako bi se izbjegli značajni troškovi i kašnjenja koji nastaju u mijenjaju izgleda novo izgrađenog stadiona, već i kako bi se izbjegao negativan odgovor od strane medija i javnosti koji očekuju da nova struktura bude moderna ili čak ispred svog vremena. Neophodno je predvidjeti određeni stupanj fleksibilnosti zbog mogućnosti proširenja medijskih objekata za velike utakmice, kao što su UEFA klupska natjecanja ili reprezentativni turniri.

Niže navedene informacije namijenjene su samo kao smjernice i potrebno je voditi računa da se u svim fazama planiranja i izgradnje zatraži savjet stručnjaka.

Pristup

Treba postojati poseban ulaz za medije koji bi, u idealnoj situaciji, trebao imati interno područje za prijem sa stolom, gdje se mogu preuzeti ili provjeriti akreditacije.

Posebnu pažnju treba posvetiti fotoreporterima i TV osoblju koji uvijek dolaze s teškom opremom. Za njih treba osigurati parkirna mjesta što je moguće bliže ulazu ili, ukoliko to nije moguće, treba odrediti mjesto na kojem mogu iskrcati opremu iz vozila.

Unutar stadiona treba voditi računa o nesmetanom kretanju između pojedinih medijskih radnih prostora, tj. radne prostorije za medije, press lože, TV i radio komentatorskih pozicija, područja za intervju i studija, prostorije za press konferencije i mixed zone. Prilazni putovi također trebaju biti kontrolirani u okviru sustava akreditacija na stadionu i, gdje god je moguće, mediji i opća javnost trebaju biti odvojeni; kada je to neizbježno, iz sigurnosnih razloga je važno da se i mediji i javnost kreću u istom smjeru u isto vrijeme. Zajedničko kretanje medija i momčadi također se treba izbjeći izvan posebno namijenjenih područja za intervju.

Pored toga, također treba osigurati pristupno mjesto prikladno za kontrolu i skladištenje kamera TV-a koji nisu nositelji prava.

Press loža

Press loža treba biti na središnjem mjestu u okviru glavne tribine s nesmetanim pogledom na cijeli teren. Ta mjesta trebaju biti natkrivena i dobro osvijetljena.

Također treba osigurati jednostavan pristup do i iz drugih medijskih područja, kao što su radna prostorija za medije, prostorija za press konferenciju i mixed zona.

Što se tiče kapaciteta press lože, treba imati na umu fleksibilnost zbog različite potražnje za mjestima na različitim vrstama utakmica. Cilj treba biti da se maksimalno iskoriste sjedeća područja vrhunske kvalitete (što može predstavljati značajan izvor prihoda od prodaje ulaznica), te da se izbjegne da sjedala za medije ostanu prazna. To znači da treba izračunati broj sjedala potrebnih za predstavnike medija na standardnoj domaćoj utakmici, ali, u isto vrijeme, osigurati dovoljnu infrastrukturu za press ložu koja se lako može proširiti za utakmice visokog profila.

Kao smjernica, za utakmice grupne faze UEFA Lige prvaka potrebno je 100 – 200 sjedala za predstavnike medija, dok se za četvrtfinalne i polufinalne utakmice taj broj povećava na 250 – 300 sjedala. Za glavna događanja kao što su finala UEFA klupskih natjecanja, kod dizajna press lože treba voditi računa o potrebi za povećanjem kapaciteta na 400 sjedala za UEFA Europa Ligu i 700 sjedala za UEFA Ligu prvaka.

Kao dodatna smjernica, najmanje 50% press lože trebalo bi imati stolove. Preporučene dimenzije su 60 x 70 cm. Svaki stol bi trebao imati električnu utičnicu (Schuko utičnicu za međunarodna natjecanja), te Internet vezu (po mogućnosti žičanu, u protivnom wifi).

TV monitori (sada neizbježno flat-screen) od izuzetne su pomoći medijima. Omjer sjedala i monitora može varirati u skladu s metodama instalacije, ali je potrebno osigurati dovoljan broj svim predstavnicima medija sa sjedećim mjestima i nesmetan pogled na monitore. Potrebno je također osigurati napajanje električnom energijom.

Imajući na umu uobičajene razine zvuka glazbe/zabave u razdoblju prije utakmice, u poluvremenu i nakon utakmice, treba postojati mogućnost za isključivanje zvučnika u području press lože. Ovo je posebno kritično na područjima rezerviranim za TV i radio komentatore.

Televizijske i radio komentatorske pozicije

U svim pitanjima koja se odnose na objekte vezane uz televizijski prijenos utakmice preporuča se da se konzultiraju specijalisti zbog stručnih savjeta.

Preporuča se da se na stalnoj osnovi osigura najmanje 10 TV komentatorskih i radio komentatorskih pozicija. Komentatorske pozicije moraju biti na istoj strani stadiona kao i pozicije glavnih kamera, na povišenoj središnjoj poziciji, sa nesmetanim pogledom na čitav teren, natkrivene (radije nego u zatvorenom prostoru), te dobro osvijetljene. Komentatorske pozicije su uobičajeno smještene u središnjem dijelu press lože. Ukoliko lokalni sigurnosni propisi to dozvoljavaju, sjedala na komentatorskim pozicijama ne bi trebala biti stalno pričvršćena.

Treba imati na umu da jedna komentatorska pozicija obuhvaća sjedala za tri osobe i za tu poziciju može biti potrebno i do devet postojećih sjedala, ovisno o dizajnu. Svaka pozicija treba biti najmanje 180 cm dužine i 70 cm širine.

Potrebno je instalirati najmanje 5 električnih utičnica (Schuko za međunarodna natjecanja), na površini stola za TV monitore i komentatorsku opremu. ISDN utičnice trebaju se nalaziti na svakoj komentatorskoj poziciji.

Za velike utakmice zahtjevi se drastično povećavaju. Na primjer, klubovi koji se natječu u grupnoj fazi UEFA Lige prvaka moraju osigurati do 30 komentatorskih pozicija, za utakmice u fazi ispadanja do 40, te za finale do 100.

Potrebno je osigurati komentatorsku kontrolnu prostoriju veličine 80m² (ili čak 100m² za finale UEFA Lige prvaka ili završno kolo Europskog prvenstva), s klima uređajem, idealno odmah iza TV komentatorskih pozicija na glavnoj tribini, kako bi se osigurao jednostavan i izravan pristup kablovima do i od mjesta za smještaj reportažnih kola i TV komentatorskih pozicija.

Pristup radnoj prostoriji za medije, prostoriji za press konferenciju, studijima i područjima za intervjue, uključujući mixed zonu, treba biti nesmetan i, ukoliko je moguće, ekskluzivan.

Televizijski studiji

Trebala bi postojati barem dva unutarnja TV studija, svaki veličine oko 5 x 5 m i minimalne visine od 2.3 m, kako bi se omogućio smještaj TV prijemnika i rasvjete. Lokacija ovih studija treba biti što je bliže moguće svlačionicama kako bi se omogućio jednostavan i ekskluzivan pristup igračima i trenerima na kraju utakmice.

Pored toga, treba postojati barem jedan TV studio s pogledom na teren (prezentacijski studio), koji pruža panoramski pregled terena. Idealne lokacije su u kornerima stadiona, na bilo kojem kraju tribine na kojem se nalaze komentatorske pozicije i glavne kamere. Prozori na teren moraju biti bez ikakvih pregrada (tj. jedna velika staklena ploha bez razdjeljivača). Ukoliko su sjedala za gledatelje smještena odmah ispred studija, što može, ukoliko se tamo nalaze gledatelji, ometati pogled na teren, takva mjesta bi trebala ostati prazna za utakmice na kojima se studio koristi.

Stalni studiji također bi trebali imati klima uređaj i zvučnu izolaciju.

TV kablovi su vrlo važno pitanje i, iako stadioni mogu imati već postojeće kablove, bitno je osigurati nesmetane i izravne trase kablova od područja određenog za reportažna kola do svih TV područja unutar stadiona, te spriječiti bilo kakve ometajuće kablove u područjima za igrače. Treba se razmotriti korištenje kuka za kablove i vodilica kako bi se izbjegle prepreke na području pristupnih ruta, te kako bi se postupilo u skladu sa sigurnosnim propisima. Svi kablovi trebaju biti zaštićeni kutijom za kablove ili sličnim.

Pored toga, preporuča se da se provjere zahtjevi za dovod električne energije i rasvjetu za TV uređaje na utakmicama europskih klupskih natjecanja koji su sadržani u klupskim priručnicima UEFA Lige prvaka i UEFA Europa Lige.

Platforme za televizijske kamere

Nephodno je da se u fazi dizajna vodi računa o potrebi za platforme za TV kamere, te na taj način osigura potrebna infrastruktura za TV produkcije visoke razine kao i da se u kasnijoj fazi izbjegnu situacije u kojima sjedala namijenjena za gledatelje postanu neiskoristiva.

Platforma za glavne kamere mora biti smještena u središnjem prostoru na visini iznad terena za igru koja jamči optimalnu kvalitetu slike. Preporuča se da se oko visine ove platforme konzultira iskusni redatelj TV utakmica jer se čimbenici kao što su nagib tribine i udaljenost od terena za igru razlikuju od stadiona do stadiona.

Obzirom da je komplicirano i potencijalo skupo micati ili mijenjati postojeću platformu za glavnu kameru, na novim stadionima treba uzeti u obzir da je dužina od 8m (za četiri kamere), standardni zahtjev za grupnu fazu UEFA Lige prvaka. Pozicija glavne kamere (kamera 1) mora biti točno u ravnini sa središnjom crtom. Potrebno je voditi računa da se za smještaj glavne kamere ne odabere ona strana stadiona koja se nalazi sučelice suncu.

Također su neophodne dvije manje platforme, veličine 2 x 2 m (jedna kamera po platformi) na istoj razini kao i platforma za glavnu kameru. Svaka od ovih platformi smještena je u ravnini s vanjskim rubom kaznenog prostora, pa od tuda i uobičajen naziv - 16-metarske kamere.

Također treba izgraditi dvije manje platforme za kamere u ravnini s vanjskim rubom vratarevog prostora, zbog čega se ove kamere uobičajeno nazivaju 6-metarske kamere. Za informaciju, ove platforme se trebaju nalaziti na vrhu najnižeg reda sjedala, ali ne smiju biti na poziciji višoj od 10 m od razine terena. Također trebaju postojati povišene pozicije za kamere na tribini iza svakog gola.

Svaka pozicija za kameru treba imati nesmetan pogled na teren. Sve platforme i njihove lokacije trebaju udovoljavati zdravstvenim i sigurnosnim propisima zemlje u kojoj se instaliraju. Površina platforme treba biti čvrsta i nevitirajuća. Podloga platforme mora imati ravnu neklizajuću površinu.

Platforme koje su dio multilateralnog prijenosa trebaju biti izgrađene zasebno od platformi za unilateralno korištenje, čak i kada su pozicije odmah jedna pored druge. Ovo je od iznimne važnosti kako bi se osiguralo da ne bude nikakvih vibracija ili pokreta na snimkama multilateralne kamere. Električna energija može biti potrebna za određene, ali ne sve, pozicije za kamere. Ovi zahtjevi trebaju biti sadržani u okviru cjelokupnog plana zahtjeva za električnom energijom za prijenos.

O drugim pozicijama za kamere potrebno je raspraviti s odgovarajućim stručnjacima jer broj, vrsta i raspodjela kamera ovisi o dizajnu svakog pojedinog stadiona. Treba uzeti u obzir potrebu za kamerom za snimanje iz suprotnog kuta na središnjoj crti, na tribini suprotnoj od one gdje se nalazi glavna kamera. Za utakmice UEFA Lige prvaka potrebno je osigurati do tri kamere za snimanje iz suprotnog kuta u okviru suprotne tribine, koje se uobičajeno nalaze na dnu gornjeg reda sjedala, malo niže od platforme za glavnu kameru.

Treba uzeti u obzir poziciju kamere za "*beauty-shots*" s visoke pozicije (uobičajeno jedan kut glavne tribine). Preporuča se da tehničke instalacije budu definirane i planirane u suradnji s lokalnim TV stručnjacima, te prema UEFA-inom planu kamera.

Drugi televizijski objekti

Uzimajući u obzir rastući broj TV aktivnosti pored terena, savjetuje se da se osigura dovoljno električne energije u jednakomjernim intervalima oko stadiona u razini terena.

Potrebno je odrediti prostor u blizini svlačionica gdje se mogu obavljati kratki – „flash“ intervjui s igračima i trenerima. Potrebno je osigurati dovoljno mjesta za podizanje panoa i za vođenje intervjua bez ometanja prilaznih ruta. Za nove stadione opskrba električnom energijom i stalno-instalirana TV rasvjeta trebaju se uzeti u obzir u fazi dizajna stadiona. Kao smjernica, četiri pozicije koriste se za grupnu fazu UEFA Lige prvaka, a taj broj se povećava na osam za kola faze ispadanja. Kao što je već spomenuto u poglavlju „Televizijski studiji“, moraju se osigurati sigurne trase kablova do tih pozicija.

U suradnji s osposobljenim TV osobljem treba odrediti područje za reportažna kola što je bliže moguće glavnoj tribini, ali ne dalje od 400 m. Za većinu UEFA-inih klupskih natjecateljskih utakmica, obično je dovoljno područje od 1.000 – 2.000 m². Međutim, na velikim finalima može biti potrebno područje od 8.000 m².

Površina treba biti ravna i čvrsta, te kao minimum treba imati podlogu od nabijenog materijala, bez ikakvog rasutog kamenja ili materijala, po mogućnosti asfalt. Potrebno je da površina bude takva da dobro podnosi tešku kišu bez ikakvog rizika od pomicanja vozila bilo koje veličine. Područje za reportažna kola mora imati adekvatnu drenažu, tako da kablovi, oprema ili vozila nisu u opasnosti zbog zadržavanja vode. Područje treba biti dovoljno čvrsto da izdrži težinu i kretanje teških kamiona kao i da omogući slobodno i neograničeno kretanje predmeta na malim kotačićima kao što su sanduci i kolica.

Područje za reportažna kola treba biti zaštićeno i ograđeno, te može imati osigurano zasebno napajanje električnom energijom s neprekidnim rezervnim napajanjem iz uobičajene električne mreže. Stoga se preporučuje da budu osigurane odgovarajuće mjere zaštite za skupocjene TV kamione (npr. odgovarajuće ograde, 24-satna zaštita, kućica za čuvare, TV nadzor).

Vanjsko područje pored ili u blizini prostora za reportažna kola, te s nesmetanim pogledom na južni horizont, treba biti rezervirano za vozila sa satelitskim vezama. Ovo područje također treba imati odgovarajuće napajanje električnom energijom iz istog izvora kao i područje za reportažna kola. Ukoliko dva područja nisu smještena jedno pored drugog, treba osigurati siguran i nesmetan prolaz kablova koji povezuju ova dva područja.

U pojedinim područjima trebaju postojati kanali za kablove, npr. ispod područja oko terena za igru (ili ispod atletske staze, ukoliko ona postoji), kako bi se izbjeglo zapetljanje kablova ili ometanje igrača/službenih osoba/gledatelja.

Radna prostorija za medije

Ovo je prva prostorija u koju novinari odlaze kada dođu na stadion prije početka utakmice. Prostorija treba biti smještena što bliže press loži. Radna prostorija treba biti opremljena stolovima, električnom energijom i žičanim Internet vezama ili wifi. Kapacitet prostorije treba biti proporcionalan s brojem sjedala u press loži, s minimalnim omjerom od jedne radne pozicije na svaka dva press sjedala. Za utakmice grupne faze UEFA Lige prvaka potreban je kapacitet od najmanje 50 pozicija.

Pored ove prostorije potrebno je predvidjeti prostor – kada god je moguće zasebnu susjednu prostoriju – za buffet catering. Bilo bi idealno postaviti najmanje dva monitora kako bi predstavnici medija na TV-u mogli pratiti prijenos prije utakmice, analize u poluvremenu i intervju nakon utakmice. Također je potrebno osigurati dostupnost muških i ženskih zahoda.

Na nekim stadionima, na kojima je raspoloživi prostor ograničen, radna prostorija za medije postoji u kombinaciji s prostorijom za press konferencije. U takvim slučajevima, idealno bi bilo napraviti odgovarajuću konfiguraciju dva područja.

Prostorija za press konferenciju

Prostorija za press konferenciju treba imati jednostavan pristup iz svlačionica i iz radne prostorije za medije ili press lože, idealno sa zasebnim vratima za trenere i igrače koja vode izravno na podij. Što se tiče kapaciteta, preporuča se da se primjeni isti omjer kao i za radnu prostoriju za medije, s minimalnim brojem od 75 sjedala za predstavnike medija. Dok mnogi novi stadioni uključuju prostorije za press konferencije dizajnirane kao mali teatar, pri čemu je svaki red sjedala malo podignut u odnosu na red ispred njega, treba imati na umu da je takva konfiguracija rijetko praktična za TV snimanje zbog strmog kuta snimanja, te ih je općenito teško prilagoditi u slučaju velikog broja osoba.

Na jednom kraju prostorije, po mogućnosti na kraju koji se nalazi bliže ulaznim vratima koja vode iz svlačionica, treba biti postavljen podij i stol, opremljen električnim instalacijama za mikrofone i rasvjetu, za smještaj trenera, igrača, press atašea i, ako je potrebno, prevoditelja (do 8 stolica). Trebaju se postaviti panoi koji se lako mogu prilagoditi potrebama sponzora.

Na suprotnom kraju prostorije treba se postaviti podij za TV ekipe kako bi postavile svoje kamere i tronošce. Preporuča se da ovaj podij bude oko 40 cm visok i 1.5 m širok. Dužina mora biti prilagođena konfiguraciji prostorije te prilaznim/evakuacijskim vratima, ali minimalno 5 m.

Potrebno je instalirati središnju razvodnu kutiju s 20 XLR ulaza u stražnjem dijelu prostorije za TV kamere, uz mogućnost postavljanja dodatne razvodne kutije u prednjem dijelu prostorije za radio stanice.

Treba uzeti u obzir potrebu za simultanim prijevodima tijekom press konferencija. Ukoliko nisu postavljene stalne kabine za prevoditelje, treba uzeti u obzir potrebu postavljanja privremenih kabina. Veličina svake kabine za prevoditelje je oko 2 x 2 m. Na stadionima na kojima se igraju finala velikih natjecanja, treba uzeti u obzir najmanje dvije stalne kabine, idealno s pogledom na podij.

Mixed zona

To je prostor između svlačionica i autobusa momčadi, a u kojem akreditirani novinari pisanih medija, radio i TV reporteri mogu razgovarati s igračima nakon utakmice dok odlaze sa stadiona. Pristup ovom prostoru treba biti nesmetan ne samo iz svlačionica, već i iz press lože i radne prostorije za medije.

Ovo područje, nedostupno i nevidljivo javnosti, treba biti stalno natkriveno ili treba postojati mogućnost natkrivanja tog područja na velikim utakmicama. Potrebno je voditi računa i o akustičnoj zaštiti i učinkovitoj sigurnosnoj kontroli/kontroli pristupa. Čvrste pregrade od najmanje 1 metra visine trebale bi se postaviti između medija i momčadi. Također treba osigurati mogućnost postavljanja panoa i dodatne rasvjete i električne energije i za TV monitore.

Objekti za fotoreportere

Prvi zahtjev je svakako odgovarajući parking i prostor za iskrcaj opreme (vidi također gornji tekst pod Pristup).

Fotoreporterima se treba ponuditi prostorija za prihvata u razini terena za igru (ili alternativno, s jednostavnim pristupom terenu za igru), u kojoj se mogu javiti za akreditacije i preuzeti markirane majice koje im omogućuju pristup terenu za igru. Prilazni putovi trebali bi uključivati minimalno korištenje stepenica.

Potrebno je osigurati radnu prostoriju koja bi se trebala nalaziti u blizini ulaza za fotoreportere i njihovog pristupa terenu. Potrebni objekti su slični kao i oni za radnu

prostoriju za medije (stolovi, električna energija, wifi uređaji ili alternativne Internet veze). Treba imati na umu da je fotoreporterima potreban puno veći wifi kapacitet od predstavnika pisanih medija (vidi niže). Radna prostorija za fotoreportere također treba imati dovoljno velike ormariće koji se zaključavaju kako bi njihova oprema i/ili torbe mogle biti sigurno spremljene.

Što se tiče kapaciteta, preporuča se osigurati jednu radnu poziciju na svaka dva akreditirana fotoreportera. Imajući na umu njihovu tešku opremu, svaki fotoreporter će trebati oko 2m² radnog prostora. U svakom slučaju, potrebno je osigurati prostor za rad najmanje 25 fotoreportera u bilo koje vrijeme. Također je potrebno osigurati catering (ukoliko je neophodno i postoji jednostavan pristup radnoj prostoriji za medije, fotorepoteri se mogu poslužiti hranom i pićem predviđenima za tu prostoriju).

Na nekim stadionima fotoreporterima se rezervira jasno označen dio prostora u radnoj prostoriji za medije.

Fotoreporterima su također potrebne radne pozicije oko terena. Preporuča se da te pozicije budu jasno označene bilo na poleđini reklamnih panoa ili na tlu. Najbolje pozicije nalaze se uzduž poprečnih crta u blizini kutne zastavice. Pojedinačne stolice trebaju biti osigurane za fotoreportere kako bi se osiguralo ugodno praćenje utakmice te uniformna razina na kojoj se pogled gledatelja ne može blokirati. Preporuča se da se osiguraju standardne električne utičnice u redovitim vremenskim razdobljima uzduž poprečnih crta (bilo putem trase kablova ili instaliranih u vanjsku ogradu), kako bi fotoreporteri mogli puniti svoje kamere i laptop baterije tijekom utakmice.

Povezivost

Učinkovite Internet veze neophodne su kako bi predstavnici medija radili u odgovarajućim uvjetima, te one moraju biti na raspolaganju u svim ključnim područjima za rad predstavnika medija.

Za nove stadione strogo se preporuča da se instaliraju žičane Internet veze na svim stolovima press lože, radne prostorije za medije, radne prostorije za fotoreportere i na pozicijama fotoreportera na terenu. Ukoliko žičane Internet veze nisu moguće na svim ili nekim od tih područja, za predstavnike medija potrebno je osigurati lozinkom zaštićeni wifi bandwidth kako bi se izbjegle smetnje od drugih korisnika.

Predstavnici pisanih medija obično ne treba više od 200Kbit/s, dok fotoreporteri vrše prijenos oko 500Kbit/s. Korištenje bi trebalo biti besplatno. Preporuča se da se konzultiraju nadležni lokalni telekomunikacijski stručnjaci prije instaliranja bilo kakvih novih Internet veza ili wifi opreme.

Na stadionima na kojima se igraju velika finala ili natjecanja, potrebno je uzeti u obzir dodatne tehničke zahtjeve za velike agencije. To uključuje instalaciju priključaka od optičkih vlakana od pozicija fotoreportera pored terena do pozicija foto urednika u press loži, te dijeljenu širokopojasnu vezu od 20 Mbit/s. Detaljne tehničke specifikacije može osigurati UEFA.

Natpisi/ulaznice

Izuzetno je važno da svi objekti za predstavnike medija i pristupne rute budu jasno označeni, uključujući nazive na engleskom ili drugom glavnom međunarodnom jeziku. Natpisi trebaju biti veliki, smješteni iznad visine glave i, idealno, drugačije boje od natpisa za gledatelje. Veliki nacrti s pozicijama press lože i pozicija na terenu trebaju također biti postavljeni na zidove u relevantnim područjima kako bi novinari i fotoreporter mogli pronaći svoja mjesta.

Za stadione na kojima se igraju utakmice visokog profila također se preporučuje da se pristup mjestima za medije omogući korištenjem SAD uređaja (*Supplementary Access Devices*), radije nego korištenjem standardnih ulaznica, kako bi se izbjegao rizik od prodaje javnosti na crnom tržištu. SAD-om se identificira sektor, red i sjedalo, koji su jasno označeni za medije.

Reklamni panoi na igralištu

Strogo govoreći ovo nije pitanje posebno povezano uz medije. Međutim, prisutnost takvih panoa ima važan učinak na aktivnosti medija. Prema tome, reklamni panoi na igralištu su čimbenik koji se treba uzeti u obzir prigodom dizajniranja stadiona. Na svim velikim utakmicama, reklamni panoi se postavljaju na najmanje tri strane terena za igru ("slijepa" strana, najbliža glavnim kamerama uglavnom se ostavlja praznom). Uglavnom se postavljaju na udaljenost od 4 metra od uzdužne crte, a npr. na utakmicama UEFA Lige prvaka, visina panoa je 90 cm. Na nekim stadionima - čak i novoizgrađenima – propust da se ovo uzme u obzir doveo je do toga da se ulaznice za prva dva ili više redova nisu stavljale u prodaju zbog problema s vidljivošću, što za posljedicu ima financijski gubitak.

UEFA

1. siječnja 2011.